

Viljandi rajoon
Suislepa 8-kl. Kool

Boriss Kahu

- I Ülesandeid suveks 6. kl. botaanikast
- II Looduskaitse nädal Suislepa 8-kl. Koolis (3.-9. mai 1982)
- III Klass: Vähid (lünktest)
Klass: Kahepaiksed (ülevaate kontrolltöö küsimused)

Suislepa, 1982. a.

Sisukord.

1. Ülesandeid suveks 6. klassi botaanikast. lk.1-3
2. Looduskaitseenädal lk.4-12
3. Klass:Vähid(lünktest) lk.13-14
4. Klass:Kahepaiksed(ülevaate kontrolltöö) lk.15-16

Ülesandeid suveks 6. klassi botaanikast.

Ül. nr. 1.

Koguge 8 libliköieliste sugukonna taime (näiteks: lillhernes, valge mesikas, aedhernes, aeduba, põlduba, lutsern, lupiin, punane ja valge ristik jne.) Kogutud materjal kuivatage ja herbariseerige.

Ül.nr.2.

Kirjuta lühitöö teemal: "Kartulikasvatus Suislepa kolhoosis 1982.aastal." Kasuta Suislepa kolhoosi agronoomi sm.B.Kalmuse andmeid ning näpunäiteid kartulikasvatusest. Kirjandusena võta 6. klassi botaanika öpik ning V.N. Issain "Botaanika" lk.348-350.

Ül.3.

Valmista 5 herbaarlehte rukkist(juurestik, körs, lehed ja pähik).

Ül.nr. 4.

Koosta oma kodumetsa dendroloogilised herbaarlehed.

Herbaarlehele kinnita:

- a) ühe puu või pöösa oks lehtedega
- b) öis või öisik (kui on võimalik)
- c)seeme või vili(kui on võimalik)

Ül.nr.5.

Koosta Vörtsjärve ääres asuva Arumetsa soo taimedest herbaarlehed.

Ül. nr. 6.

Koosta herbaarlehed Suislepa kolhoosi Laane suurfarmi kultuurkarjamaal kasvavatest rohttaimetest.

6. klassis on õpilasi 12. Ülesanded 4,3,2, 1 on mõeldud individuaalselt. Ülesanded 5 ja 6 on koostatud õpilaspaarile.

Ülesanded antakse õpilastele IV veerandi viimastel päevadel. Ülesannete täitmist kontrollitakse sügisel esimestes bioloogi tundides. Lõpuks tehakse suviste ülesannete täitmisest kokkuvõtte koos aruteluga.

Ülesannete koostamisel on arvestatud ka kohalikke võimalusi, õpilaste huvisid ja kalduvusi ning õppe-

programmi nõudeid.

Ülesanded antakse õpilastele kätte kirjalikult (siis on õpilasel konkreetselt teada, mida tema tegema peab)

Kõik kogutud materjalid säilitatakse kooli bioloogiakabinetis. Neid vahendeid saab õpetaja väga hästi kasutada hiljem bioloogia ainetundides ~~vastava~~ osa juures.

Looduskaitseenädal Suislepa 8-kl.Koolis(3.-9.mai 1982)

3. m a i

Loodusteemaliste kirjandite kirjutamine.

Osa võtavad 5.-8.kl. õpilased.Esitatud oli 6 kirjandi-
teemat:

- 1)"Ohne joe kaldal" .
- 2)"Esimesed kevadekuulutajad".
- 3)"Kevadises metsas".
- 4)"Kuldnokad on saabunud".
- 5)"Inimene ja loodus".
- 6)"Mis tähendab kaitsta loodust".

(Lisas 4 kirjandit)

3.-7. m a i

Operatsioon "Mets ja põld"

Nimetatud ettevõtmise alla mahuvad tööd Suislepa kol-
hoosi poldudel ja Suislepa kolhoosi metstkonnas ning Tar-
vastu metsamajandis.Poldude pealt korjati pidevalt kive.
Metstkonnas ja metsamajandis istutati metsa, hooldati met-
saistikuid,rohiti taimelava.

4. m a i

- 1) Suislepa 8-kl.Kooli pargi korrastamine.
- 2)Looduskaitsealase filmi "Maa on ainus" vaatamine ja
arutamine.

5. m a i

- 1) Kohtumine ENSV ZBI Võrtsjärve Limnoloogiajaama teaduri
sm.A.Kanguriga.(Esineja rääkis angerja kasvatuses Võrts-

järves.)

2) 8. klassi õpilane S. Lepp esitas oma uurimusliku töö angerjast ning A. Külm kandis ette töö "Ühne jõgi".

3) Kalaõngitsemise võistlused suuremale kalale. Uhhaa keetmine.

6. mai

1) Suislepas olevate looduskaitseobjektide ümbruse kor-
rastamine.

2) Viktoriin Lahemaa rahvuspargist (7.-8. kl. õpilased)

(Lisas viktoriini küsimused)

7. mai

1) Telefilmi "Laanetaguse suvi" saamislugu ja sisu-
B. Kahu

(Õpilastel soovitati vaadata seda filmi maikuus tele-
visioonis).

2) Loodusteemaline mäng. (Lisas mängu plaan)

10. mai

1) Puhkeõntu "Meie ei ela ainult leivast" (korraldaja
VIII klass)

a) Ettekanne "V. I. Lenin ja looduskaitse" - S. Peegel

b) Diapositiivid looduskaitsest - B. Kahu

c) Katkend raamatust "Lugusid loomadest" "Höbetäpp"

lk. 154-159 - 8. kl. tüdrukud

d) R. Parve "Lastevärsse" lk. 7.-9. - 4. kl. poisid

e) Isetegevusprogramm 6. kl. õpilastelt.

g) Seltskondlikud mängud ja tantsud.

h) Looduskaitse nädalal parimateks osutunud õpilaste
autasustamine.

i) Saalis on välja pandud stendid looduskaitse all ole-
vatest taimedest ja loomadest.

j) Lilleseaded 4.-8. kl. tütarlastelt.

Mis tähendab kaitsta loodust.

Erika Tutt,
VIII klass.

Looduskaitse on tänapäeva inimkonna üks põhiprobleeme. Kui küsida mõnikord inimese käest, mis tähendab kaitsta loodust, siis kohe nagu ei osatagi vastata.

Looduse kaitse on ka inimese enda kaitsmine. Inimene on looduse üksikosa. Meile on vajalik kõik looduses leiduv: õhk, vesi, päike. Need tegurid teevad inimese erksaks, rõõmsaks, terveks.

Aastakümneid tagasi hoiti loodust rohkem, sest inimesed elasid rohkem tema keskel. Sellest oldi lausa vaimustuses. Nüüd enam ei hoita raamatute raamatut niipalju kui vaja.

Aasta-aastalt areneb teadus ja tehnika edasi. Ehitatakse juurde mitmesuguseid tehaseid ja vabrikuid, mille korstnatest tuleb suits ja tahm saastavad õhku. Teadlastel tuleks leiutada mingisugune uus kütteaine, mille põlemisel ei eralduks kahjulikud produktid.

Veekogud on eriti vajalikud inimeste jaoks. Sealt saab inimene endale palju toitu. Kala on väga vitamiinirikas. Ookeanides on igasuguseid haruldasi veeloomi ja -taimi, näiteks vetikaid, millest tehakse zelatiini. Kui veetaimi veekogudes ei kasvaks, kaoks vete tähtsus hoopis. Taimed puhastavad vett, kuid on inimesi, kes ei hooli millestki. Palju on vetes prahti, mis võib teha pahandust, mida ei saa nii lihtsalt enam parandada.

Kahju on neist inimestest, kes ujudes ~~XX~~ on vigastanud käe või jala.

Mõned veekogud on võetud looduskaitse alla, seal ei tohi ujuda ega seal ka paadiga sõita.

Päike on ainuke, mida ei ole vaja kaitsta. Tema kaitseb ennast ise.

Taimi ja loomi peab maismaalgi kaitsma. Taimed hingavad sisse süsihappegaasi, mida inimesed välja hingavad. Taimed ongi loodud õhku puhastama. Loomad on vajalikud toiduks, nende mahku saab kasutada riietasesemeteks.

Inimesed ei saa ikka veel aru, et kalu ei tohi kudemise ajal püüda ja loomi ei tohi küttida. Kõigel on oma aeg, millal võib seda teha. Kui ei oleks looduskaitse seadusi, siis inimesed teeksid oma äranägemise järgi. Sellisel juhul maakeral võib-olla ei oleks enam ühtegi taime ega looma.

Taimed ja loomad, mis on hävimisohus või koguni hävinud, on kirja pandud "Punasesse raamatusse". On olemas ka "Must raamat", milles on maakeralt lõplikult kadunud taimed ja loomad.

Maaparandustööd vahel isegi rikuvad loodust. Metsi tuleb hoida, sest puu on inimese põhiliseks kütteks. Puust saab valmistada veel paberit.

Lilli ei tasu korjata liiga palju kokku, siis ei ole pärast nendega enam midagi teha. Nad närbuvad peagi, kui neid kohe ei panda vette. Vahel näed teetolmu visatud lil-
lekimpu ja süda kisub nagu kokku, miks neid oli vaja kor-
jata.

Kõige ilusamad on lilled ikka ainult looduses, kus on nende kodu.

Loodus on kõige elu algus ja kui enam ei ole loodust, kaob ka maakeral elu.

Kevadises metsas.

Ester Tammeorg,

VII klass

Ühel kevadisel öhtupoolikul otsustasin metsa minna. Kõndisin üle heinamaa ja imetlesin esimesi paiselehti. Kohe heinamaa kõrval asus ka mets, metsa ja heinamaa vahel oli kraav. See suubub Öhnesse. Astusin kraavile lähemale. Suurvesi oli juba ära olnud. Ainult väike, loojuva päikese paistel sillerdav oja-ke siin veel vuliseski.

Metsast tuli aga sellist linnulaulu, mis kohe kutsus ligemale.

Metsas tundus algul kõik kuidagi imelik. Talvel oli siin puhas, sest oli paks lumi maas. Nüüd aga olid kõik kohad vanu lehti ja murdunud oksi täis. Kuid siin-seal pistsid oma ninad leherisu alt välja ka üksikud rohututid. Läksin edasi. Äkki jäin ma poole sammu pealt seisma. Oleksin peaaegu peale astunud. Need olid sinililled. Vaatasin ringi ja justkui ehmatasin natuke. Kõik koht oli sinililli täis, nagu oleks pool taevast alla kukkunud. Taevas oli õnneks terve.

Metsaalune aga sinas-tööpoolest nagu taeva peegelpilt. Lillede kollakad südamikud aga olid nagu tähed.

Kiiresti olid mul peod sinililli täis. Mets ei tundunud aga enam üldsegi nii sünge kui enne.

Koju minnes olin rõõmus, sest minuga! Koos oli ka kil-luke metsakevadet.

Kevadises metsas.

Valdur Mikita

V klass

Mis tähendab olla kevadises metsas? See tähendab kuulda linnulaulu, näha kuidas eemal hüppab pikk-kõrv, see tähendab olla kesk kevadist loodust. Igal pool on näha kevade elustavat hingeõhku. Ammu on juba näha sinililli, ka mõned võsaülased on juba oma kroonlehed avanud. Ühesõnaga-mets on täis kevadet. On hea, kui tunned mõnd linnulaulu. Aga kes seal nüüd laulab? Kas on see siis metsvint, pöösälind või hoopis käbilind?

Eemal aga sibab siilihakatis, keda kevadine päike talveunest üles on äratanud.

Lähen edasi ning järsku jään poole sammu pealt seisma. Minu ees lamab surnud loom. Hunt ta ei ole, mäger ammugi mitte. Kährrik, käis mul järku läbi pea. Talv oli loomariigile väga raske. Siin oli üks talve-taadi ohver.

Metsas näeb ikka ja jälle midagi huvitavat. Vaata kasvõi mõne männi koore peale. Ka seal on oma elu. kooreüraskid.

Ma ei vahetaks kunagi maakodu linnakorteri vastu. Linn neelab kevade.

Mis on veel toredam kui kevadine mets, kus keeb elu?

Esimesed kevadekuulutajad.

Silvi Pöder

V klass

Oli imekaunis kevadine päev. Päike paistis nõnda palavalt kui tuli. Aasa veerel õitsesid esimesed kevadlilled. Ojake vulises röömsalt. Puudel olid hiirekõrvad.

Näe, seal nad lendavad, esimesed kevadekuulutajad. Kuldnokad on väga ilusad linnud. Kuldnokkadel on must sulekuub ja nende suled pilluvad justkui kulda, mis on nende sulgede külge lõunamaal kleepunud. Kuid nad on ka väga töökad linnud. Kui meile jõuavad siis hakkavad kohe pesakaste korda tegema, mis on neile inimesed välja pannud.

Tärgavad esimesed kevadlilled. Ka need on kevadekuulutajad. Esimeseks on metsa all sinilill, kodus peenra peal lumikelluke. Sinililled on looduses just kui sinakas järv puude all.

Olen oma kimbukese sinililli juba ammu korjanud!

- 1.Mis aastal,kuul ja kuupäeval loodi Lahemaa rahvuspark?
(1971.a. 1.juuni)
- 2.Milliste rajoonide territooriumidel asub see rahvuspark? (Harju,Rakvere)
- 3.Kus asub selle rahvuspargi keskus? (Viitna)
- 4.Mis eesmärkidel loodi Lahemaa rahvuspark?
(Maalilised looduspaigad, kiviaiad, kivikalmistud, kadastikud, meri,paeastang,ürgmets,raudkivid, kultuuri-, ajaloo- ja arhitektuurimälestised)
- 5.Kui suur selle rahvuspargi pindala? (600 km²)
- 6.Nimeta 2 suurimat poolsaart selle rahvuspargi alal. (Pärispea ja Juminda)
- 7.Miks pandi sellele rahvuspargile nimeks"Lahemaa"?
(palju merd ja lahtesid)
- 8.Nimeta ühe maalilise joa nimetus,mis asub selle rahvuspargi alal. (Nõmmeveski)
- 9.Kuidas saab külastada seda rahvusparki?
(eelnev kokkulepe, juhtkonna luba)

Mängu plaan.

Mängu alguspunkt Suislepa 8-kl.Kooli staadionil. Mängust võtavad osa 4-8 klaside õpilased.Iga klass saab enne mängu algust kätte juhendi.Mäng toimub aja peale. Igal klassil olgu kaasas paber, pliiats ja möödulint.Mängu alguses loositakse võistlejate järjekord klasside kaupa. Kuna kõikidel klassidel on üks ja sama mäng,siis saadetakse võistkonnad välja iga 5 minuti järelt.

1. Liigu staadionilt kirde suunas õunakivi juurde.
(Õunakivi juures küsimus "Mis aastal paigutati
õunakivi oma kohale"? Märki see aastaarv paberile).

2. Õunakivi juurest mine koolimaja ette ja mööda
sealse pärna ümbermööd 1,3 m kõrguselt sentimeet-
rilise täpsusega.

3. Tõtta edasi kooli katseaia juurde.
(Katseaia juures ülesanne "Määra lehise kõrgus
silma järgi")

4. Mine edasi Ohne jõe äärde.

(Ülesanne-Määra jõe vasak kallas. Vasakult kal-
dalt leidke salakiri ja toimige selle järgi).

5. salakiri- Siin etatsaa duvra no apelsius akru
livik ?

6. Urka juurest liigu Suislepa laululava juurde.

(Laval palutakse laulda laulu "Mu meelen kuldne
• kodukotus" esimene salm)

7. Edaspidise tegevuse kohta laululava juures sala-
kiri.

M-n-, e-aei, v-b-ö-u, k-a-s-, j-u-d-, ü-e-a, ö-g-s-i,
s-o.

(Mine edasi vabaõhu klassi juurde, ületa õigesti
soo)

8. Jookse Suislepa piimavastuvõtupunkti juurde ja
sealt otse kooli staadionile, kus on mängu lõpp-punkt.

Klass: Vähid

(Lünktest)

Vähid on..... loomad,nad elavad.....-vees kui ka.....-vees. Vähkide tüüpiline esindaja..... elab mageveekogudes.

Toitumise viisilt on vähid.....,toitudes veetaimedest,veeloomadest ja surnud saagist.

Vähki võib püüda erilise püügiriista..... abil. Vähi keha jaguneb kahte ossa..... ja Pearindmik on kokkukasvanud.Kokkukasvamise kohtades on näha vagu.....

Vähil on paari lülilisi jalgu. Esimene jalgade paar on varustatud..... Vähil on neli jalgadepaari lühemad,peenemad ja neid nim.....

Vähi sigimine algab sügisel ja lõpeb detsembris.

Vähi suu külgedel asuvad kuus paari oma kuju muutnud jäsemed- need on

Vähi magu koosneb.....osast,esimeses osas toit peenestatakse , teises osas toimub toidu.....Vähi maos on veel.....,mis koosnevad lubisooladest.

Vähil on vereringe. Vähid hingavad..... abil.Vähi erituselunditeks on üks paar rohelisi.....

Vähi närvisüsteem koosneb ja

Vähi silmad koosnevad üksikutest liitunud silmakestest, seega on vähil.....-silmad.

Vähil on nägemine.

Vähil on kõva kehakate, mis koosneb erilisest orgaanilisest aineist.....

Vähi jäsemed on..... ja siit on tulnud hõimkonna nimetus.....

Lülijalgsetest tutvume.....,.....ja..... klassidega.

Suure tööndusliku tähtsusega on merevähid. Kaug-Ida meredes püütakse..... Toiduks kasutatakse ka veel teisi suuri merevähki nagu..... ja

Vähkide rühm jaotatakse 2 ossa vähid javähid.

Alamatest vähkidest on noorkaladele toiduks.....ja

"

Lünktesti kasutame teemas "Vähid" läbivõtmise lõpus õpilaste üldiste teadmiste kontrollimiseks.

Klass:Kahepaiksed

Ülevaate kontrolltöö küsimused, esitatakse õpilastele
teema: klass "Kahepaiksed" käsitlemise lõpus. Töö sisaldab
2 varianti.

I

1.Nimeta 3 kahepaiksete tüüpilist tunnust.	3p
2.Millega on varustatud kahepaiksete jäsemed?	1p
3.Nimeta konna eesjäsene luud.	3p
4.Mille abil püüab konna/ konn saaki?	1p
5.Kuidas hingab täiskasvanud konn vee sees?	1p
6.Kirjelda konna väikest vereringet.	2p
7.Nimeta konna meeleelundid.	1p
8.Kus asuvad konnal resonatorid?	1p
9.Mis koorub konnal munast?	1p
10.Kus talvituvad konnad?	1p
11.Nimeta 8 Eesti kahepaikset.	8p
12.Miks kärnkonna ei söö linnud?	1p
13.Kus sigivad vesilikud?	1p
14.Kelledest põlvnevad kahepaiksed?	1p
	26 punkti

II

1. Miks nim. konna kahepaikseks?	2p
2. Mis kaitsevad konna silmi?	1p
3. Nimeta konna tagajäsene luud.	3p
4. Millest toitub konn?	1p
5. Kuidas hingab täiskasvanud konn õhu käes olles?	1p
6. Kirjelda konna suurt vereringet.	2p
7. Nimeta konna peaaaju osad.	2p
8. Mis üleseannesanne on resonaatoritel?	1p
9. Kuidas nim. konna vastset?	1p
10. Miks konn eelistab elamiseks niiskeid kohti?	1p.
11. Milline iseärasus on puu-lehekonna jäsematel?	1p
12. Nimeta 8 Eesti kahepaikset.	8p
13. Kus elavad täiskasvanud vesiliked?	1p
14. Millisest kalast arenesid ürgsed kahepaiksed?	1p
- 26 punkti

Hindamise juhend:

Hinne "5" 26-24 p

"4" 23 -18 p

"3" 18 -13 p

"2" 12 - 5p

"1" 4 - 0p